

*Mojca Kumerdej*

## VIŠE NEGO ŽENA

„Ko je ta žena?!” prostrelilo me je, kada sam te prvi put video. Dok sam, noseći svoj referat, prilazio stolici i ugledao te negde u dubini prostorije. Ne, pre početka predavanja, nije te bilo. Sigurno bih te primetio.

Bila si upravo ono o čemu sam sanjario. Žena bez lica, koja me je delić po delić – dok bih žmureći obuhvatao rukom svoj ud – dodirivala iz tame: krupnih usana, pogleda kosih zelenih očiju, dugih obrva i visokog čela koje je kuštravo prekrivala svetla kosa. Samo što pojedinačne delove lica i tela nisam mogao – sve dok nisam sreo tebe – povezati u jednu sliku. Bila si žena, sa kojom mi je, zapravo, bilo lepše nego sa svima sa kojima to činim. I njih nije tako malo, što sam ti, kada si me jednom upitala, rekao. Ne, to ti zista nisam skrivao.

Nije potrebno da budem oprezan da se ne bih za neku od njih vezao, ili da se ne bih u neku od njih čak i zaljubio. Meni se to, jednostavno, ne dešava. Čak ni kada si ti u pitanjtu, nisam želeo ljubav. Sa tobom bi to bilo isuviše komplikovano, i pre svega nemoguće. Živimo stotinu kilometara udaljeni jedno od drugog, u različitim gradovima i državama, i bavimo se, u stvari, sasvim različitim stvarima.

Odmah nakon završetka mog predavanja, naši pogledi su se prikovali jedan za drugi i od govora očiju do prvih reči sve se odvijalo veoma brzo i glatko. U toku prvog susreta rekla si mi da ćeš o simpozijumu izveštavati za neki vaš časopis, za koji, naravno, nikada nisam čuo. Pozvao sam te na kasni ručak i rekla si mi da bi želela da se prethodno oslobodiš prtljaga.

„Mogu da te otpratim do hotela,” predložio sam ti, ali skoro da sam zažalio zbog toga. Hotel uopšte nije bio hotel, već zapušteni pansion, doduše nedaleko od kulturnog centra u kome se odvijao simpozijum, sa prenočištem za petnaest evra i nesumnjivo daleko najjeftiniji i najbedniji. Ušavši u njega osetio sam se neprijatno, i to sasvim opravdano. Gojanzi muškarac na recepciji je uz opsesni osmeh koji su uokvirivali crni brčići, izgovorivši nešto na nekom od slovenskih jezika kroz šupljikaste zube, uručio ključeve jeftino našminskanoj devojci, za kojom je onda uz stepenice krenuo muškarac kasnih srednjih godina. Dok si skupljala novčice – recepcioner je kao neku vrstu kaucije zahtevao unapred plaćenu jednu noć – pored pasoša, na pult si spustila i povratnu Rinairovu avionsku kartu za sedam i po funti. Do tada uopšte nisam znao da postoje tako jeftini letovi.

„Ti odnesi prtljag, a ja ću te sačekati dole”, rekao sam ti, i već sledećeg trenutka osetio se kao totalni idiot. Dok si se mučila odvlačeći uz uske stepenice na drugi sprat težak, tamnozeleni kofer, recepcioner je, oslonjen na pult, listao časopis, a ja sam kao dorski stub stajao sa unutrašnje strane vrata bednog štundn-hotela, čekajući na ženu koja je, nakon pola sata – kada si se ukazala u blagoj svetlosti, upravo oprane, još uvek mokre kose, spuštajući se niz rasklimatane stepenice – izgledala kao Leni Rifenštal u filmu *Das Blaue Licht*.

„Zar taj tvoj časopis ne može da ti plati pristojan hotel?“ upitao sam te. Odgovorila si mi da uopšte nisi za stalno zaposlena, da radiš honorarno i da će ti tek nakon isplate honorara delimično nadoknaditi i putne troškove. Naravno da nisam mogao da dozvolim da spavaš u toj rupi. Nakon većere odveo sam te u svoj stan i sledećeg dana pokupio tvoj ptrljag iz tog brloga. Kod mene si ostala tri dana, do kraja simpozijuma, i nakon toga si se vratila još dvaput. O svom trošku. Nisi želela da dozvoliš da ti plaćam avionsku kartu.

Nikada nisam sreo osobu za koju bih u toj meri bio uveren da uprkos svim svojim nadarenostima nije uspela da razvije barem prosečnu karijeru i da je njen život bio toliko promašen. Kada si mi pomenula da navodno nešto pišeš, malo sam se raspitao o tebi. Niko, ali zaista нико te nije poznavao, нико nije umeo da mi kaže šta zapravo radiš i od čega živiš. Da, navodno pišeš, ali pišu mnogi, a da pritom, osim njih samih, to ne vidi нико. Znam da je tebi teže, jer pišeš na jeziku koji čita i razume malo ljudi. Ali, kao što sam proverio, čak ni tamo, gde živiš, nemaš ni simboličnu vrednost – i čak sam i samim sobom bio iznenaden kada sam to izgovorio pričajući sa dobrim prijateljem.

Od samog početka mi je bilo jasno, da nikada ne bih mogao imati ozbiljan odnos sa ženom koja dolazi iz države iz kakve dolaziš ti. Moji poznanici i prijatelji, uprkos tome što javno osuđuju rasizam i netoleranciju prema strancima, što sebe smatraju za feministkinje i feministe, podržavaju gejevske i lezbijske pokrete, tebe, zapravo, nikada ne bi u potpunosti prihvatali. Na početku bi prema tebi bili uljudni i ljubazni, ali ta ljubaznost bi bila više stvar kurioziteta, svedena na anegdote iz još jedne od nekadašnjih komunističkih, tranzicijskih država i na kulinarske specijalitete. Međutim, kod nas, na zapadu, siti smo takve društvene i političke egzotike, isuviše je ljudi koji dolaze odatle gde ti živiš, i koji su se u poslednjoj deceniji naselili među nas i, ruku na srce, nikada se na njih nismo u potpunosti navikli, kao što se nisu ni oni na nas. Da, moji prijatelji bi najpre bili uljudni prema tebi, a ja bih se sve vreme osećao kao da sam tvoj advokat i kao da te moram opravdavati i braniti od njih. Jer s vremenom bi njihovo oduševljenje opalo, ne bi ti više posvećivali pažnju i moguće da bi počeli da ti postavljaju neprijatna pitanja. I dali bi ti na znanje da ipak, uprkos svemu, nisi iste provinijencije kao oni. Da nisi jedna od nas. Jer neke stvari jednostavno ne znaš i ne poznaješ. Kada smo jednom sedeli u japanskom restoranu i kada sam ti rekao, da me tvoje lice podseća na Džin Siberg iz Godarovog *A bout de souffle*, nisi imala pojma o čemu govorim. Čak i kada sam ti naziv filma preveo na engleski jezik i pokušao da te podsetim na njega opisujući ti sadržinu, upitala si me: Kako si ono rekao – Godar? – i suši umakala u umak od soje sa pirinčanom kašom. Upozorio sam te, da se suši ne jede na taj način, već da se sirova riba umače u umak između ostalog i zbog toga da bi se meso očistilo od bakterija, ali ti na to nisi obraćala pažnju i štapićima si i dalje nevešto preturala po pirinču, prečuvši moju primedbu.

Pored toga, tvoje znanje stranih jezika nije toliko tečno, suprotno tome, neprestano bih morao da ti prevodim, što je mučno i zamarajuće. I ne samo da je dosadno i slušaćima, već i čovek kome prevodiš, hteo to ili ne, uvek deluje manje inteligentno, da, ponkad može ostavljati i utisak retardiranosti. Ne razumem zašto nisi naučila pristojan evro-engleski, makar i sa tim prepoznatljivim istočnjačkim naglaskom. Sigurno si za to imala mogućnosti, čak i tamo, gde si se rodila i gde živiš.

Znam da si inteligentna, da poseduješ energiju kao da te pokreće radioaktivni cezijus, ali od svega toga nisi učinila baš ništa. Priznajem, ta dvojnost, brzina tvojih misli i istovremeno nedostatak obrazovanja, na početku su me ne samo zbumnjivali, već istovremeno i uzbudivali. Zbog te dvojnosti bila si još ženstvenija. Kada sam te posmatrao dok rečima više nisi mogla da pratiš svoje misli i dok su tvoje rečenice postajale sve isprekidanije, okrnjene, i tvoj govor sve nerazumljiviji, primetio sam da si veoma nadarena, da poseduješ sposobnosti, koje će, međutim, ostati neotkrivene. Kada ne bismo bili zajedno i kada bih razmišljao o tebi, uvek bih te zamišljao u kadrovima niskobudžetnih poljskih filmova, uz pustinjski izbledelu pozadinu na kojoj su se bledožućkaste boje mešale sa hladnozelenom ili sivom, a ti bi besciljno tumarala kroz prašnjavi prostor, i tamo, kuda si išla, osim pustog, anonimnog kraja nije bilo ničega. Ali istovremeno sam ti i zavideo. Dok sam te prilikom svoje dve, jedine posete tebi, posmatrao kako sediš za kompjuterom ne obraćajući pažnju na mene, ili kako čitaš ili kako si zadubljena u neke, meni nedostupne svetove, i ne čuješ me ako ti nešto kažeš ili te pozovem – sve si to činila iz neke, meni nerazumljive unutrašnje potrebe koju nikada nisam posedovao. Veoma volim svoj posao, uživam u profesuri, u putovanjima i pisanju knjiga, ali tu strast sa kojom ti radiš – tu strast nemam. Tebi je svejedno ako te pročita samo nekoliko ljudi, ne obazireš se na efekte svog rada, i kada završiš, to te podstakne na nešto sasvim novo. Za mene je to čista ludost, gubitak vremena, ali zadovoljstvo bez koristi jeste samo po sebi ludost i u tom smislu si mi se uvek činila malo luda. Ne luda u smislu kao što se ponekad kaže za nekoga i to onda zvuči kao kompliment. Ne, ti se izuzetnom brzinom krećeš kroz svoje svetove, a zapravo uvek stojiš u mestu. I verovatno imaš veliku sreću da je pisanje ono u čemu uživaš i da te ne pokreće neka druga, mnogo opasnija opsesija.

Najpre sam mislio da je u tvojim pismima reč samo o formi, a onda sam iznenaden shvatio da misliš ozbiljno. Znam da žene – većina žena – lakše izražava na taj način svoja stanja i osećanja, ali ti, ti si u tome bila nenadmašna. Svaki put kada bih na kompjuterskom ekranu ugledao tvoje pismo, kliknuo bih na njega kao neki šesnaestogodišnjak i oblila bi me stidljivo prijatna toplina. Često bih ga odštampao i nekoliko puta ga pročitao pred spavanje. Kada sam uveče bio sam, što se nije dešavalо često, u mislima bih zaspao sa tobom. I onda kada nisam bio sam, u mislima sam zapravo bio sa tobom. Govorila si gustim i jasnim metaforama, koje su doduše bile pune jezičkih grešaka, ali moguće da ti na maternjem jeziku pisanje ide bolje od govorenja. To je ionako samo igra, bio sam uveren u početku, mislio sam da pišeš i govorиш samo iz čistog komunikacijskog užitka.

Prevario sam se. Sve više sam se pribojavao susreta sa tobom. Do tada nisam znao da je najgore što mi se može dogoditi to, da mi se ono, što želim – ili što samo mislim da želim – i ostvari. Druge žene uvek nekako izmiču, u smislu, činimo radije nešto drugo, nisam tako mislila kao što si ti razumeo ... da sam rekla nešto tako? ... ne, to nikada nisam izgovorila ... A ti si sve, što si najavila ili obećala, ostvarila ...

Sve u tvom životu je, bez ikakvih dodatnih objašnjenja i primedbi, tako veoma komplikovano i neshvatljivo. Recimo činjenica da stan deliš sa Rumunkom, čiji preci potiču iz Transilvanije ... Ne, devojka zapravo ni ne izgleda kao Rumunka, možda je sa tom svojom veoma svetлом puti i svetlim očima čak i evropskija od mnogih Evropejaca. Nemam

ništa protiv Rumunki i Rumuna, ali izgled nije sve – ono što je važno, jeste jezik, i pre svega navike i iskustva. I neke stvari je, jednostavno, nemoguće izbrisati iz sećanja. Na jednom od putovanja po Italiji, u Firenci su mi provalili u auto i ukrali mi takoreći sve – upravo Rumuni. I Rumunke ... da, doduše poznajem jednu ženu, kustosa iz Rumunije, koja već godinama živi u Evropi ... ali Rumunke, kao i Ukrajinke, mlade Ruskinje, Filipinke ... većina tih devojaka na zapadu živi životom koji je za žene sasvim ponižavajući ... Pored toga, sećam se naslova u časopisima sa početka devedesetih godina: *Usred Beča, Rumuni na obali Dunava pekli labudove*. Dobro, navodno je bila reč o Romima, ali bili su to rumunski državljeni. I onda, valjda, neka srpska prijateljica koja doduše već deset godina ne živi u Beogradu, ali je u srodstvu sa nekim razvikanim srpskim generalom ... lako nas je nasilje na Balkanu veoma pogodilo, Vukovar, Srebrenica, pa Sarajevo i kasnije Kosovo ... mi, u suštini, sa tim nikada nismo imali ništa. Osim toga, ili možda uprkos tome, čak smo vam i pomagali – ne samo materijalno, prihvatanjem begunaca, vojno, već i putem interpretacije, jer smo vašu nacionalnu i versku čorbu umeli da sagledamo bolje od vas koji ste je neposredno doživljavali ...

Sve to, naravno, neću ti nikada reći. O svemu tome mogu samo da razmišljam, tako, kao da govorim tebi, na putu ka univerzitetu ili u toku vožnje. To ti niko od nas nikada ne bi rekao. Jednostavno, sve razlike nije moguće izgovoriti i prihvati, i razlike su ogromne, kulturne, istorijske, razlike same sadašnjosti – i naravno, razlike u znanju i poнаšanju.

Prilikom našeg prvog susreta postalo mi je jasno da se malo čega bojiš i da ne osećaš strahopoštovanje prema autoritetima. I u meni si znala da pritisneš na one najslabije tačke – ne znam kako ti to polazi za rukom, i često sam imao osećaj da možeš da mi zaviriš u mozak, ali verovatno poseduješ samo poslovicičnu žensku intuiciju i tačno razumeš ono šta neko govorи i primećuješ detalje u ponašanju, male, skoro neprimetne gestove, od čega onda stvorиш priču. U pričama koje pripovedaš si jaka, u pričama si mnogo jača od mene, od većine koju poznajem, i za priče je, znam, potrebna hrabrost, posebna vrsta hrabrosti, treba dobro poznavati granice i način na koji se one prevazilaze.

„O čemu onda pišeš?” upitao sam te jednom prilikom.

„Pišem priče,” odgovorila si mi.

„Priče o onome što ti se dešava?”

„Ne. Izmišljam ih.”

„Nikada o sebi, ili o drugima koji su u vezi sa tobom?”

„Ne, ono što mi se dešava, to živim, a ono, o čemu pišem, izmislim ...”

Sa takvom naivnošću sam retko imao posla. Sa time, da neko veruje da može da se tek tako odvoji od sveta, da sedne za kompjuter i jednostavno izmišlja stvari ... Naši svestani – moj, naučno-analitički i tvoj svet, preplavljen osećanjima, bez ozbiljne teorijske osnove – beskrajno su udaljeni. Ali uprkos tome, možda nisi ni svesna koliko precizno si dotakla moju srž. To ti nisam pokazao, jer ja, za razliku od tebe, znam da kontrolišem svoja osećanja, i zbog toga sam, kada si ti u pitanju, bio toliko oprezan. Uspela si da otкриješ ono za šta sam bio uveren da će ostati skriveno ... I nešto, za šta nisam uopšte znao da postoji ... Tvoja seksualna agresivnost! ... Ne kažem, da to nisam želeo, da nisam sanjario o tome, da mi neka žena, malo kasnije nakon što bih je sreo i nakon toga što bi

razmenili nekoliko reči, već posle prve čaše vina u mom stanu, pride, otkopča kaiš i šlic, izvuče mi ga i odvede me u postelju. Kada mi se to dogodilo sa tobom, dogodilo mi se prvi put ... Nemam pojma, zašto. Jer istina je, da si me neverovatno privlačila. Tebe to nije posebno uzbudivalo, jer navodno ti se to dogodilo već nekoliko puta, i čak si me i tešila da je potrebno da se naviknemo jedno na drugo. Osećao sam se jadno. Još i više od toga, samom sebi sam se činio kao potpuni idiot. Kao malo dete koje se u igri spotakne i učiteljica i majka ga teše, u smislu, ne plači, uspeće ti jednom, sigurno već sledeći put ... Meni je to izgledalo, kao da bi me neko ubio. Sledеćeg dana, na putu ka univerzitetu mi se činilo, da za to već zna ceo svet. Da mi piše na licu. Kada sam se zaustavio u pekari i kada mi je prodavačica pružila kroasan punjen marmeladom, u njenom pogledu sam čitao: šta je, mišiću mali, čak i ovaj krhki kroasan je tvrđi od tebe. Tebe to ne samo da nije zaustavilo, već si – dok sam kraj tebe nepomično ležao poput mrtvaca! – uzimala pojedinačne delove mog tela, i što me je čudilo i veoma me zbumjivalo, u tome čak i neizmerno uživala. Dok smo se sledеćeg, kasnog popodneva šetali gradom, video nas je jedan od mojih prijatelja, vozeći se autom. Već iste večeri – ti si se za to vreme tuširala – zazvonio je telefon i prijatelj me je ispitivao, ko si, prokomentarisao da dobro izgledaš i tome slično. Kada sam mu rekao odakle si, više ga nisi toliko interesovala. Ah da, odgovorio je, i značajno se smeškajući dodao, da ste navodno, vi, žene iz tih krajeva, veoma dobre u krevetu, i ja sam se nekako potvrđno nasmejao, ne da bih mu pri tom otkrio šta mi se zapravo dogodilo sa tobom ...

Nikada nisam shvatao, šta te je, uprkos tome, toliko privlačilo na meni, moj javni uspeh sigurno ne, to ti ne znači toliko ... Ili možda? ... Počela je da me obuzima slutnja, da se na taj način, kada muškarca direktno i grubo uzmeš, svetiš ne samo muškarcima, već i celom svetu – svetu nejednakih mogućnosti, njegovoj nepravednosti. Nisam mogao da se otresem osećaja da je seksualnost strategija tvoje osvete i metoda ponižavanja. I da je ta tvoja zaljubljenost, kao što tvrдиš, upravo ljubav prema onome što želiš da duboko i nemilosrdno pokoriš i uništiš. Da, u stvari si seksualni terorista. Tvoj cilj je jasan i njezina metoda je nemilosrdna i kruta: slomiti ono, što je na toj planeti najnežnije, najkrhkije i najranjivije – a to je muška samosvest. Od samog početka držao sam te na bezbednoj razdaljini, da mi se ne bi slučajno podvukla pod kožu, jer si me veoma privlačila, neuporedivo više od svih do sada, i čak i previše, toliko snažno, da sam se nekoliko puta uplašio, da će se u tebe možda i zaljubiti ... Ne znam, navodno ste sve žene iz istočne Evrope tako sirove i bez takta, ili si ti izuzetak i u tome?

Nikada ne bih mogao da se odrekнем sveta u kome živim, stvari koje su mi nadohvat ruke, ili čak i da se odselim tam, gde živiš ti, u taj tesni, dvosobni stan. Na to više ne mogu da se navikavam; u studentskim godinama to predstavlja izazov, zajednički život sa nekim jeste teritorija susreta, i slučajnih poznanstava i ljubavnih zapleta, a sada, kada sam usred svojih tridesetih, želim da imam svoj mir i pre svega ne nameravam da se nikome prilagođavam.

Sve to ti nikada neću objasniti, iako mi se čini, da dosta toga već i sama slutiš, zato će sa tobom, možda preko telefona, a najverovatnije preko pisma, obaviti to na najbrži mogući i najlepši način. Ukoliko se ikada budemo slučajno sreli, verovatno će se najpre obradovati – volim da te posmatram, tvoj hod, pokrete ruku i dlanova, dok govorиш, do-

pada mi se zvuk tvog glasa – ali već sledećeg trenutka znam da će se osećati neprijatno i da će mi biti loše. Naše susrete neću planirati. Čak i ako budeš u mom gradu – možda će ti uspeti da dobiješ tu stipendiju – izbeći će te, i ukoliko me pre dolaska obavestiš, neću ti odgovoriti ili će ti poslati kratku sms poruku, da tada nisam u gradu, nažalost, ili da je stan zauzet. U kući u kojoj živim se svi stanari dobro poznaju i ne želim da mi nakon tvog odlaska ponovo dosadju sa pitanjima ko si, odakle dolaziš, i posebno ne bih želeo, da me tada, slučajno, poseti neki od mojih prijatelja ili članova porodice. Ne, moja porodica te sasvim sigurno ne bi prihvatala. Ni otac ni brat, i još manje majka ili sestra. Žao mi je, svet je krut i nepravedan, i nas dvoje ga ne možemo promeniti ... Ali svet je istovremeno pun iznenađenja i mogućnosti, koje treba znati prepoznati i zgrabiti ih u pravom trenutku. Još uvek dopuštam tu mogućnost da će se možda jednom i zaljubiti. Verovatno će to biti žena koja će bar približno izgledati kao ti, ali koja će se ipak razlikovati od tebe. Koliko sam puta, kada bih ti poslao sms poruku, poželeo da ne odgovoriš odmah – molim te, ne još, sačekaj, barem malo, želeo sam, sačekaj barem toliko da te poželim, da počnem da te lovim kao što samac lovi samicu ... Ali ne, ti bi odmah uzvratila. Odmah. Odgovorom takvim, kao da ga je ispalila električna jegulja, ne pismom, već osećajnim esejem u pet ili šest delova, i nekoliko puta bi mi sasvim zabolikirala telefon. Hej – zar zaista ni najmanje nemaš pojma o pravilima želje ili to zaista namerno činiš? Samo zbog toga da bi muškarca podredila sebi! Jednom prilikom si u šali izjavila da iako ga nemaš, imaš duži nego što ga ima većina tipova koje poznaješ ... Možda bi ti morala biti muškarac a ja žena, i onda bi stvar bila izvodljiva, možda zapravo i jesи na neki način muškarac iako si na prvi pogled žena, čak i veoma, veoma žena, što muškarce, u to ne sumnjam, kada je reč o tebi još više zbujuje. Zapravo si nekakvo transpolno biće – biološki doduše žena, međutim tvoji postupci su izrazito muški, napadaš nas tačno onim sredstvima kojima smo vas kroz istoriju podredivali. Ne bi me iznenadilo, ako bih kroz nekoliko godina čuo, da si ostala sama i da je jedino što u večernjim satima miluješ, grupica svojih mačaka. Prema njima, i to sam video, znaš da budeš nežna, što ne znači, da si prema nama bila namerno gruba.

Uz tebe sam počeo da shvatam da ono što čovek najviše priželjuje, nije ono što želi da ima. Jer imati nešto takvo uopšte nije moguće. Ne, takvu, kakva mi se preko svake mere nudiš, ne želim. Nisi femme fatale, one poznaju i vladaju pravilima igre, tehnikom napada i povlačenja i posebno izmicanja. One su poput divljači koja izmiče samo zbog toga jer želi da je na kraju ipak neko uhvati, što to se pre ili kasnije i dogodi. Ti nisi divljač, koju bi bilo moguće pratiti. Ne, ti si zver, koja napada čoveka. Najpre uništiš svoju žrtvu rečima i onda je, napolna mrtvu, dotučeš u krevetu. Kada sam bio sa tobom, sledećeg jutra osećao sam se kao da sam bolestan. Dok si ti sve manje jela i spavala i samo bi se još šivila, u meni je bilo sve manje života. Osećao sam kako me iscrpljuješ. Svojim ponašanjem, svojom nekontrolisanom energijom kojom si želeta da mi daš do znanja da si jača od mene. Sasvim razumem potrebu koja je postojala pre nekoliko vekova, da slične tebi zatvaraju i muče u vlažnim podrumima ili da ih jednostavno spale. I pored svojih strogih naučnih koncepata, nekoliko puta sam ozbiljno pomislio, šta, ako zaista vlasdaš određenim metodama prisvajanja duša i tela ... i često se pitao, šta mi to zapravo činiš ... šta radiš sa mnom ...

Žene, kao što si ti, morale bi biti fizički nedostupne – morale bi ostati na filmskim platnima, među koricama knjiga i zarobljene u ramovima fotografija. Žene, kao što si ti, su za sanjarenje i snove, ali izjutra nije dobro probuditi se pored njih. Uvek kada budem sklopio oči i dodirnuo svoj ud, misliću i dalje na nešto slično tebi. Na sliku koja će bez sumnje biti nalik tvojoj, ali nikada te neću pustiti iz svojih snova. Ostaćeš u virtuelnim svetovima, iza zatvorenih očiju, i kada ih budem otvorio, biće pred mnom, biće iza mene, biću u nekoj sasvim drugoj, drugačijoj ženi. Ti si, jednostavno, više od žene. I to više jeste nešto, što me odbija i sa čime ne želim ništa da imam.

Nedavno sam sreo devojku, nekoliko godina mlađu od tebe, neosporne, čiste lepotе. Veoma je privlačna, ali bez transgresivnog magnetizma koji te istovremeno privlači i vulgarno odbija. Nisam jedini koji ju je primetio. Tek nedavno se preselila u grad i oko nje se već muvaju kandidati. Poput grupe lovaca smo koji će je pre ili kasnije napasti. Ne sumnjam u svoj uspeh – posedujem ono što se ženama dopada: umem da budem nežan prema njima i istovremeno da gospodarim, što im, bez obzira na njihov pogled na svet, prija i u njima budi osećaj sigurnosti i zaštite, i što obično tumače kao ljubav. I čak i ako je sve to samo iluzija, jeste iluzija koja deluje, i možda odnos može pretvoriti u nešto kao što je ljubav. Međutim, sa tobom je to nemoguće. Ti muškarcu jasno i direktno staviš do znanja da možeš da ga ili zaštitиш ili uništiš. I često ga sasvim pouzdano uništiš svojom zaštitom. Tvoj trik, koji zbuni čoveka je taj, da deluješ odlučno i ponekad čak i grubo, a istovremeno ipak nežno. Ne izgledaš kao feministkinja, i lako te je, barem na početku, pomešati sa nečim, što je prava suprotnost feminizma. Prihvatile si svoj izgled i ponašanje i pretvorila ih u svoje oružje. Često daješ utisak da si Lorelaj, a kada ti se tvoji vojnici približe, dok ih mamiš dugom kosom i čulnim osmehom, u smislu: pridi bliže, posisaću ti ga, otkrije se, da si Valkira, koja muškarce priziva samo zbog toga da bi ih poslala pravo u smrt. I onda se čudiš, zašto gerilski izmičemo i bežimo od tebe ...

I ona je plavokosa, možda nema usne poput tvojih, i njen nežno telo je ranljivije, ali sa njom, čini mi se, bilo bi moguće ono, u šta već dugo ne verujem i što se u meni, priznajem, ponovo probudilo upravo sa tobom.

Znam da ponekad, kada budem sa njom, neću misliti na nju, već na tebe. Da ću sa njom, možda, najviše uživati upravo onda kada budem mislio na tebe. Da će, dok budem prodirao u nju, iza mojih kapaka biti tvoj lik. To ne znači da ću je manje voleti, da će me manje uzbudjavati, čak i ako me bude uzbudjivala – koliko vremena ću biti sa njom, koliko će trajati ... možda čak i ljubav? – upravo zbog toga jer će moju želju pokretati nešto slično tebi.

Nikada te neću zaboraviti, verovatno ću pre ja ispariti iz tvog sećanja, ali to više nije ni važno. I kada te budem slučajno sreo, više nećeš biti ista ona žena koju sam nekada upoznao, nećeš biti ista, kao što si u mojim snovima i fantazijama, gde ću te uzimati u delovima ... komad po komad ... sloj po sloj ... u takvim dozama, da bude podnošljivo. I prijatno. Sa pravim, istinskim uživanjem ... Da, beskrajno prijatno.

(Sa slovenačkog prevela **Ana Ristović Čar**)

**Mojca Kumerdej** je rođena 1964. godine u Ljubljani. Na ljubljanskom Filozofskom fakultetu je završila studije filozofije i sociologije kulture. Publicistikom se bavi od završetka studija, a kao slobodna kritičarka za list „Delo“ piše o plesu, performansu i umetnosti novih medija. 2000. godine je u Študentskoj založbi objavljen njen roman *Krst nad Triglavom*, u kome obrađuje savremene, posebno slovenačke stereotipe, a krajem 2003. godine je u Študentskoj založbi u ediciji „Beletrina“ objavljena njena knjiga kratkih priča *Fragma*.

